

Nr 254

Av herr **Nordstrandh**, om höjt anslag till Bidrag till föreläsningsverksamhet m. m.

(Lika lydande med motion nr 195 i Första kammaren)

Som bidrag till föreläsningsverksamhet m. m. (statsverkspropositionen, bil. 10, punkt B 63) har för budgetåret 1966/67 föreslagits ett anslag av 2 135 000 kronor.

Skolöverstyrelsen har anfört, att anslaget borde höjas med 280 000 kronor, varav 200 000 skulle hänföra sig till föreläsningsverksamheten, 25 000 kronor till medelsbehovet för den centrala föreläsningsbyrån och 55 000 kronor till medelsbehovet för länsbildningsförbunden. Av skolöverstyrelsens förslag till uppräkningsberäkning har departementschefen endast tillstyrkt, att bidraget till den centrala föreläsningsbyrån höjs med 25 000 kronor.

År 1963 grep staten in med en omläggning och kraftig ökning av stödet till folkbildningen, omfattande också föreläsningsverksamheten. En central byrå för föreläsningsförmedling tog över all förmedling liksom fördelningen av statsanslagen. Dessa skrevs upp med nära en tredjedel till 2,1 miljoner kronor för föreläsningsverksamheten.

Föreläsningen som bildningsform hade vid ovannämnda tidpunkt haft stora svårigheter under många år, både för att den genom brist på förnyelse haft svårt att konkurrera om publiken och för att folkbildningsorganisationerna suttit ekonomiskt trångt. Det ökade statsstödet gjorde, att föreläsningsarrangörerna kunde börja satsa på modernare metoder, friskare ämnesval och mera kvalificerade föreläsare. Folk strömmade till. TV-psykosen började också gå över, och man ville ut och se talare igen. Vidare hade behovet av information om samhället gjort sig alltmera kännbart.

Ett länge uppdämt behov i studieförbunden och hos allmänheten av tidsenliga föreläsningar skapade plötsligt en ström av statsbidragsansökningar till den centrala föreläsningsbyrån. Samtidigt fortsatte arvodes-, rese- och traktementskostnaderna för föreläsarna att stiga. Statsbidraget höll sig emellertid kvar kring 2,1 miljoner kronor, varav 1,7 miljon till de direkta föreläsningarna ute på fältet.

Åren före 1963 låg antalet statsbidragsberättigade föreläsningstimmar vid ca 20 000 per år. Budgetåret 1963/64 blev slutsumman 20 952, och budgetåret 1964/65 kom så en nära femtioprocentig ökning till 30 576, trots att föreläsningsbyrån i godkännandefrågor följde en restriktiv linje, inte minst i fråga om av-

gränsningen gentemot underhållningsbetonad verksamhet. Ekonomiskt möjliggjordes ökningen genom tillgången på från föregående verksamhetsår överskjutande avgiftsmedel.

Redan i november 1965, fem månader in på budgetåret 1965/66, hade enligt uppgift centralbyrån förmedlat 16 000 föreläsningstimmar och hade endast ekonomiskt utrymme för ytterligare 8 000 för övriga sju månader. Nu i januari 1966 är statsbidraget, som alltså stått oförändrat på 1,7 miljon kronor sedan reformen 1963, praktiskt taget helt förbrukat.

Skolöverstyrelsens förslag om en höjning av bidraget till den direkta föreläsungsverksamheten med 200 000 kronor för budgetåret 1966/67 är sålunda mycket väl motiverat och snarast tilltaget i under- än i överkant. Ett bifall till departementschefens avstyrkande av denna uppräkningskommer att hårt gå ut över en verksamhet, som äntligen skjutit fart och som folkbildningsmässigt blivit mycket givande. Föreläsungsverksamheten står och faller i stort med statsbidragen. Arvodesminskningar för föreläsarna och avgiftshöjningar för allmänheten är knappast möjliga.

Under hänvisning till vad som ovan anförts hemställas,

att riksdagen må besluta att till *Bidrag till föreläsungsverksamhet m. m.* för budgetåret 1966/67 på driftbudgeten under åttonde huvudtiteln anvisa ett anslag av 2 335 000 kronor.

Stockholm den 25 januari 1966

Ove Nordstrandh
